

Xocalı faciəsi və Xocalıya qayıdış unudulmaz tarixdir

33 il tarix üçün böyük zaman ölçüsü deyil. Amma bu 33 ilin bütün ağrı-acıları, təəssüf və kədər hissləri bir neçə 33 ilin dörd-qəmi qədər ağır və dözülməzdir. Bu baxımdan Azərbaycan xalqı 33 illik tarixi olan ədalətsizliyi - Xocalı faciəsini unuda bilmir. Etiraf edək ki, bu, nə qədər acı və kədərli olsa da, torpaqlarımızın işğaldan azad olunmasından sonra istər-istəməz içimizdən bir qürur hissi də keçir.

Qürurlanıraq ona görə ki, Müzəffər Ali Baş Komandan İlham Əliyevin qətiyyəti və şanlı ordumuzun şücaəti sayəsində ərazi bütövlüyümüz bərpa olunub, 30 ilə yaxın işğal altında olan torpaqlarımız 44 günlük Vətən müharibəsində düşmən tapdağından azad edilib, Xocalı faciəsi qurbanları da buraxılmaqla, erməni vandalları tərəfindən qətlə yetirilmiş günahsız soydaşlarımızın qanı yerdə qalmayıb. 2023-cü ilin sentyabrında Qarabağda keçirilən antiterror tədbirləri zamanı tutularaq qolu qandallı Bakıya gətirilən Ermənistan Respublikasının vətəndaşları Arayik Arutyunyan, Arkadi Qukasyan, Bako Sahakyan, Davit İsxanyan, Davit Babayan, Lyova Mnatsakanyan və digərlərinin bu günlərdə Bakı Ağır Cinayətlər Məhkəmə zalında keçirilən məhkəmə prosesi dediklərimizə canlı sübutdur. Kədər ovqatlı bu günlərdə həm də sevinirik ona görə ki, 30 il Xocalı həsrəti ilə yaşayan xocalılılar artıq yurdlarına qayıdırlar. Bax, bizi sevindirən bu qayıdış, onların ata-baba ocağına qovuşmaq ovqatlarıdır.

33 il bundan əvvəl qarlı-şaxtalı, tufanlı qış gecəsində mənfur düşmən çox qəddar və amansız əməlləri ilə xocalılılara arxadan zərbə vurdu. Ermənilər xislətlərinə xas olan əməlləri ilə millətimizə bağlısınlımaz xəyanət etdi. Xəyanət etmək, cinayət törətmək, adam öldürmək, torpaq işğal etmək, təcavüzkarlıq, bədxahlıq və digər zərərli əməllər ermənilər üçün çox adi haldır. Yəni gözləniləndir. Bu gözləntilər sırasında isə 1992-ci il fevralın 25-dən 26-na keçən gecə Xocalıda Ermənistan silahlı qüvvələri tərəfindən insanlığa qarşı törədilmiş ən dəhşətli faciə xüsusi diqqət çəkir. 366-cı motoatıcı alayının iştirakı ilə gerçəkləşən bu qanlı hadisə nəticəsində Xocalı şəhəri qarlı-çovğunlu qış gecəsində ölüm-dirim meydanına çevrildi, qan su yerinə axdı, günahsız insanların ah-naləsi, fəryad səsləri göylərə yüksəldi.

Ulu Öndər Heydər Əliyevin dediklərini xatırlamaq yerinə düşər: "Xocalı soyqırımı XX əsrin ən böyük insan faciələrindən biridir. Xocalıda misli görünməmiş qəddarlıqla törədilmiş bu insan qırğınının Yer kürəsinin hər hansı bir guşəsində baş verməsinin qarşısını almaq üçün Xocalı soyqırımı həqiqətləri dünya ictimaiyyətinə hərtərəfli çatdırılmalı və humanizm ideallarına sədaqət nümayiş etdirən bütün insanların bu faciəyə öz qəti, birmənalı mövqelərini bildirmələri üçün ciddi və məqsədyönlü iş aparılmalıdır".

Xalqımızın Ümummilli Lideri Heydər Əliyevin layiqli davamçısı Prezident İlham Əliyev bu faciə barədə danışarkən qeyd etmişdir ki, Xocalı faciəsi iki yüz ildən çox müddətdə erməni millətçilərinin xalqımıza qarşı apardığı soyqırımı siyasətinin qanlı səhifəsidir.

Dövlət başçısının uğurlu xarici siyasəti sayəsində dünyanın 18-dən artıq ölkəsi bu faciəni soyqırımı kimi tanıyıb. XX əsrin sonunda törədilmiş bu qətləmə təkə Azərbaycan xalqına deyil, bütün insanlığa, bəşəriyyətə qarşı yönəlmiş ən ağır cinayətlərdən biridir. Azərbaycan xalqı erməni millətçi-şovinstlərinin etnik təmizləmə, soyqırımı siyasətinə davamlı olaraq məruz qalıb. Nəticədə soydaşlarımız tarixi torpaqlarından qovulub, qaçqına, məcburi köçkünə çevrilib və bütün bunlar ermənilər tərəfindən kütləvi qırğınlarla müşayiət olunub.

Ermənilərin Xocalı şəhərini hədəfə almaqda məqsədləri bir tərəfdən Qarabağın

dağlıq hissəsində azərbaycanlılardan ibarət olan strateji əhəmiyyətli "maneo"ni aradan qaldırmaq idisə, digər tərəfdən Xocalını Yer üzündən birdəfəlik silmək idi. Bununla da Qarabağın digər ərazilərində olduğu kimi, min illərlə burada yaşamış yerli azərbaycanlı əhalini öz dədə-baba yurdundan perik salıb, istədiklərinə çatmaq idi. Xocalı elə bir yaşayış məskəni idi ki, o, Azərbaycan tarixinin qədim dövrlərindən müasir dövrə qədər olan tarix və mədəniyyət ənənələrimizi özündə əks etdirirdi. Çox təəssüf ki, erməni işğalından sonra bu ərazidə bütün maddi-mədəniyyət abidələrinin məhv edilməsi və dünyanın ən qədim məzarlıqlarından sayılan Xocalı qəbiristanlığının texnika vasitəsilə darmadağın edilməsi erməni vandalizminin bariz nümunəsi olmaqla, dünya mədəniyyətinə qarşı zorakılıq aktıdır.

Biz artıq 33 il əvvəlki Azərbaycan Respublikasının vətəndaşları deyilik. Biz azad, müstəqil, demokratik, dünyəvi, unitar, suveren, hüquqi bir dövlətin vətəndaşlarıyıq. Prezident İlham Əliyevin müdrik siyasəti nəticəsində biz həm də qalib bir ölkənin zəfər çalmış sakinləriyik. 44 günlük Vətən müharibəsi ilə qəhrəman Azərbaycan Ordusu bütün dünyaya sübut etdi ki, Xocalı bizim müqəddəs tarixi yurd yerlərimizdən biridir. Müzəffər Ali Baş Komandan İlham Əliyevin qətiyyəti və ordumuzun şücaəti sayəsində doğma Xocalının qisası yetərinə alınmışdır.

İctimaiyyətdə məmnunluq doğuran həm də odur ki, dövlət başçısı İlham Əliyevin, eləcə də Birinci vitse-prezident Mehriban xanım Əliyevanın yorulmaz fəaliyyəti sayəsində işğaldan azad edilən bütün el-obalarımız, yurd yerlərimiz kimi, Xocalı da yenidən qurulur.

Ötən ilin dekabrında ilk qayıdış köçü həyata keçirilən Xocalının Ballica kəndində artıq 460 keçmiş köçkün yerləşib. Dövlət başçısı cari il fevralın 19-da Ballica kəndin-

də fərdi evlərin və infrastrukturun bərpası sahəsində görülən işlərlə tanış olub, kəndə köçən bir qrup sakinlə görüşəndə Xocalının Azərbaycan üçün əhəmiyyətini xüsusi olaraq vurğulayaraq bildirib ki, Ballica kəndi bərpa etdiyimiz və keçmiş köçkünlərin qayıtdığı 1-ci yaşayış məntəqəsidir. Ballica kəndində 137 ev artıq bərpa edilib və daha 60-a yaxın evin bərpası nəzərdə tutulub. Hazırda kənddə 460 keçmiş məcburi köçkün yerləşib. Dövlət başçısı qeyd edib ki, Vətən həsrəti ilə yaşamış insanlar üçün ən yaxşı şəraiti yaratmaq dövlətimizin borcudur. Xatırladaq ki, 1992-ci ildə ermənilərin ən böyük terror dəstələri məhz Ballica kəndində məskunlaşmış və burada öz çirkin əməllərini həyata keçirməyə başlamışlar.

Hazırda Xocalıda həyat yenidən qayna-yır. İşğaldan azad edilən yurd yerlərimizə qayıdan, orada yaşayan insanların üzlərində sevinc, gözlərində inam, xoşbəxtlik görünür. Prezident İlham Əliyevin Xocalı rayonunun Ballica kəndində öz doğma evlərinə qayıdan soydaşlarımızla görüşməsi və səmimi söhbət etməsi dövlət başçımızın xocalılılara olan sevgisinin nümunəsidir. Prezidentimizin onlarla görüşməsi, bir süfrə arxasında çay içməsi vətəndaşlarımızın öz liderinə inamını daha da artırır və işğaldan azad edilmiş torpaqlarda qurub-yaratmaq əzmini yüksəldir.

Xocalı faciəsi və xocalıya qayıdış unudulmaz tarixdir.

30 illik erməni işğalından azad olunan rayonlarımız, kəndlərimiz başdan-başa yenidən qurularaq mərhələ-mərhələ sakinlərinin ixtiyarına verilir. Xalqımız növbəti illərdə Xocalı faciəsini respublikamızın hər yerində olduğu kimi, həm də Xocalıda anacaq.

Rəhman SALMANLI,
"Azərbaycan"